

Møde i Grundvandsforum d. 7. juli 2020

Mødedato:	7/07 -2020
Mødetidspunkt:	13:00-14:45
Mødested:	Rådhuset, Prinsens Alle 5, 8800 Viborg, lokale M.4.3
Mødeleder:	Birthe Marie Harritz
Referent:	Ruslana Gladnyeva
Mødedeltagere:	Formand, Birthe Marie Harritz, Klima & Miljøudvalget (BMH) Claus Vangsgård, DANVA (CV) Maria Pilgaard, LMO (MP) René Kvist, Formand Vandrådet (RK) Wisti Wistisen, Dansk Brøndejerforening (WW) Jørgen Jørgensen, Viborg Kommune (JJ) Claus Holst Iversen, Viborg Kommune (CHI) Ruslana Gladnyeva, Viborg Kommune (RG) Dorthe Elmbo Knudsen, Viborg Kommune (DEK)
Fraværende:	Christian Als; Dansk Skovforening (CA)

Dagsorden

Natur og Vand

Dato: 9. juli 2020

Sagsnr.: 12/11945

Sagsbehandler: vprg

1. Velkomst. v/ Birthe Marie Harritz Klima og Miljøudvalget.
2. Baggrund ved v/ Jørgen Jørgensen, Viborg Kommune.
3. Indgåelse af frivillige aftaler om BNBO v/ Claus Holst Iversen og Ruslana Gladnyeva, Viborg Kommune.
4. Etablering af Vandsamarbejde i Viborg Kommune og høringssvar fra vandværkerne - v/Claus Holst Iversen og Dorthe Elmbo Knudsen Viborg Kommune.
5. Evt.

Referat:

1. Velkomst

Velkomst ved KMU-udvalget Birthe Marie Harritz bød velkommen.

2. Baggrund

Jørgen Jørgensen, Viborg Kommune fortalte kort om baggrunden for mødet. At Viborg Kommune har valgt at lægge et møde i Grundvandsforum før sagerne omkring BNBO og Vandsamarbejde behandles på KMU-mødet til august 2020, så Grundvandsforum er orienteret forinden mødet.

3. Indgåelse af frivillige aftaler om BNBO

CHI orienterede om strategien og de tiltag, som Viborg Kommune (VK) på baggrund af tillæg til pesticidstrategien forventer at sætte i værk inden for BNBO (se bilag 1 for præsentation). Der lægges op til at sende infobreve til alle almene vandværker, med oplysninger om BNBO's sårbarhed, beskyttelsesbehovet, areal- og ejeropgørelse samt tidsrammer for opgaven. Formålet med infobrevet er at henstille til vandværker indenfor sårbare BNBO'er om hurtigst muligt og inden 2022, at tage fat i lodsejere og drøfte muligheder for frivillige aftaler i BNBO. Infobrevene vedhæftes et virkemiddeltøjskatalog. Virkemiddeltkataloget er udarbejdet af VK i samarbejde med en rådgiver, og beskriver virkemidler til grundvandsbeskyttelse og giver eksempler på dyrkningsaftaler, jordkøb og andre tiltag til at sikre BNBO og indsatsområder.

For de vandværker som har særlig sårbare BNBO'ere kan VK udstede påbud til lodsejere om ikke at anvende pesticider på deres matrikel, efter §24 og §26a i Miljøbeskyttelsesloven.

Kommentar og bemærkninger til oplægget:

Claus Vangsgaard – DANVA (CV) bemærkede:

- Der kan være store usikkerheder forbundet med sårbarhedsvurderingen af BNBO. De BNBO'er, som Kommunen vurderer som ikke sårbare, kan efterfølgende blive udpeget af Staten som indsatspligtige. Dette kan have negative økonomiske konsekvenser for de pågældende lodsejere, da de så ikke vil få gavn af frivillige aftaler, som bl.a. indebærer muligheder for skattefritagelse. I stedet kan det forventes de får en årlig generel kompensation fra Staten. Statens betingelser ifm. en kompensationsordning efter 2022 er ukendt, men det forventes at den årlige kompensation vil blive væsentlig lavere end den aftale om engangserstatning som vandværket kan indgå med lodsejerne før 2023.
- For at opnå skattefrihed ved frivillige aftaler skal erstatning gives på ekspropriationslignende vilkår. Det kræver at kommunen udsender et påbud eller forbud efter Miljøbeskyttelseslovens §24 eller §26a.
- De frivillige aftaler kan også omfatte en omlægning af produktion til for eksempel økologisk drift, som ikke nødvendigvis udløser en erstatning.

Maria Pilgaard – Velas (MP) bemærkede, at:

- Landboforeningen er bekymret for de lodsejere, der i dag er økologiske, fordi de ikke får mulighed for at forhandle en aftale på plads omkring deres værditab på jorden inden 2023. Økologi er en ordning som landmænd kan træde ud og ind af, da man kun er forpligtet i fem år. Hertil kan der komme ønske om salg af jorden. Således er økologi ikke en permanent sikring af reduceret brug af pesticider, mens dette gør sig gældende for forbuddet og den efterfølgende erstatningsaftale.

- Det er vigtigt, at vandværkerne i første omgang forsøger at lave frivillige aftaler, for det giver en højere fleksibilitet for alle parter i forhold til konkrete tiltag og finansiering.
- Det er afgørende for succes med frivillige aftaler, at erstatningsniveauer er rimelige, og svarer til markedspriserne.
Til dette bemærkede CV, at hvis lodsejere ikke er tilfredse med erstatningen, kan sagen indberettes for taksationskommissionen.
- Dét er godt, hvis BNBO-opgaven er sammentænkt med hele drikkevandsindsatsplanlægningen.
- Velas vil gerne have Viborg Kommunes virkemiddelkataloget fremsendt, når det foreligger.
- Efter sommerferien holder Velas møder med lodsejere og alle almene vandværkerne. På møderne drøftes muligheder for frivillige aftaler og de mulige konsekvenser for begge parter. Der er et ønske fra Velas om at Kommunen deltager i møderne, hvilket forvaltningen har givet tilsagn om. Velas vil sende invitation til kommunen.

Wisti Wistisen – Dansk Brøndejerforening spurgte ind til hvilken interesse lodsejerne kan have for frivillige aftaler? Til dette kommenterede CV, at der vil være økonomiske interesse for og fleksibilitet ved frivillige aftaler.

René Kvist – Formand for Vandrådet bemærkede, at:

- Der er kun 25% vandværkerne der reelt kan finansiere beskyttelsen af BNBO. Det er især mindre vandværker, der har vanskeligheder med at finde finansiering til opgaven. Der er derfor et behov for et Vandsamarbejde, så vandværkerne kan være fælles om opgaven.

4. Etablering af Vandsamarbejde i Viborg Kommune og høringssvar fra vandværkerne

Forslag til etablering af et vandsamarbejde har været udsendt i skriftlig høring ved alle vandværker fra den 6. april 2020 til den 3. juni 2020. CHI gennemgik hovedelementerne fra indkomne høringssvar, og redegjorde for forvaltningens bemærkninger til de indkomne høringssvar.

- Flertallet af de indkomne høringssvar stiller sig positivt over for etablering af et vandsamarbejde. CHI nævnte at 10 vandværker er positive, 5 neutrale og 1 er imod.
- Sammensætning af bestyrelsen: Flere vandværker har ønsket, at Viborg Kommune ikke er med i bestyrelsen eller deltager uden stemmeret.
- Hvor stort er beskyttelsesbehovet i Viborg Kommune? CHI nævnte at et forsigtigt skøn er at behovet for grundvandsbeskyttelse udgør ca. 1200 ha i Viborg Kommune
- Storforbrugere: Hvad betyder det økonomisk, om man er almindelig forbruger eller storforbruger. CHI fremlagde 3 forskellige regneark for takstmodeller (se bilag 1).
- Det pointeres, at det er vigtigt med en fortsat decentral vandforsyningsstruktur som det står anført i kommunens vandforsyningsplan. CHI nævnte at et af formålene ved at etablere et vandsamarbejde er, at understøtte en decentral vandforsyningsstruktur.

- Hvad med de vandværker, der allerede har investeret i grundvandsbeskyttelse? CHI nævnte at en kommende bestyrelse for et vandsamarbejde skal tage stilling til, om de, der allerede har investeret i grundvandsbeskyttelse, skal have nogle af deres afholdte udgifter dækket gennem vandsamarbejdet.
- Alle skal med, evt. ved hjælp af et påbud efter § 48 i Vandforsyningsloven, dels af hensyn til de regulatoriske rammer, Energi Viborg Vand er underlagt, dels så alle vandværker er med fra start til at bidrage økonomisk. CHI nævnte at der hidtil har været lagt op til at påbyde et vandsamarbejde så alle vandværker er med fra start.

Sagen behandles af KMU-udvalget i august 2020. Hvis der træffes beslutning om at etablere et vandsamarbejde i Viborg Kommune, forventes det søgt etableret med virkning fra 1 januar 2021.

CV bemærkede at:

- DANVA har gode erfaringer med vandsamarbejder i kommunerne og det er noget vi ser flere og flere steder i dag. DANVA har kun hørt positivt om de vandsamarbejder som eksistere i dag, og har endnu ikke hørt om nogen som har ønsket at ophæve samarbejderne efterfølgende.
- Vandsamarbejdet kan være med til at sikre finansieringen, så vandværkerne kan kompensere og indgå varige aftaler med berørte lodsejere.

MP bemærkede, at:

- Landboforeningen Midtjylland og Velas bakker op omkring et vandsamarbejde. Det vil dog have afgørende betydning for vores medlemmer, hvordan finansieringsmodellen besluttet hos de enkelte vandværker, og over hvor lang tid investeringerne skal afskrives
- Enkelte kommuner har erfaring med mindre vandsamarbejder, hvor kun nogle vandværker arbejder sammen.

Til dette kommenterede CV, at her kan det blive svært at gennemføre større beskyttelsesprojekter, hvis fx samarbejdet blot består af 1-3 vandværker.

- Der er medlemmer, som aftager store mængder vand, og dermed risikerer en stor ekstra udgift, der måske skal finansiere deres egen erstatning. Et vilkår, det skal forsøges at balancere. Landboforeningen finder naturligvis at storforbrugere, skal betale en større andel, men der må ikke ske en skævvridning af finansieringen, i forhold til at dette skal sikre almenvellets interesser. (se bilag 2 for Velas på takster ift. almindelige forbrugere og storforbrugere)
- Hvor hurtig skal pegene indbetales til vandsamarbejdet? Om det 10 eller 20 år vil have stor betydning for taksten. Til det svarede CHI at man i Viborg Kommune lægger op til en takstmodel med finansiering over 20 år

som, hvilket holder taksten på et relativt lavt niveau med en årlig samlet opkrævning på 6.6 mio. kr., hvad der svare til en gennemsnitlig pris på ca. 1 kr. pr. kubikmeter udpumpet faktureret vand.

5 Evt.

- WW nævnte at "Bæredygtig Grundvandsbeskyttelse" er i gang med at køre en sag for EU om den danske implementering af EU's grundvandsbeskyttelsesdirektiv. Det er interessant om sagen evt. kan tillægges opsættende virkning.
- MP foreslog at sammensætningen af Grundvandsforum. revurderes Landbrugsorganisationerne i Viborg Kommune vil f.eks gerne kunne være politisk repræsenteret i grundvandsforum, med en teknisk bisidder. CV spurgte om DN tidligere har deltaget. Det har de ikke svarede CLI. MP nævnte at det kunne være relevant at Region Midt deltager i forbindelse med deres opgaver med jordforurening.

CHI nævnte, at embedslægerne tidligere har været repræsenteret i Grundvandsforum, men af ressourcemæssige årsager er trådt ud. Skovbruget – Christian Als har meddelt at man ikke længere vil deltage i Grundvandsforum

Emnet sættes på næste møde i Grundvandsforum.

- CV orienterede om at der er etableret en statslig klimafond på ca. 150 mio. kr. Her vil det være muligt at søge investeringer til privat skovrejsning i forbindelse med grundvandsbeskyttelse herfra. Dette vil også gælde for virksomheder.
- CLI orienterede om mulighederne for at etablere et statslig skovrejsningsprojekt ved Bjerringbro, hvor MST vil være partner i projektet og finansiere omkring 40 %. Dette forudsætter dog at Bjerringbro Fællesvandværk, Grundfos, et evt. kommende vandsamarbejde og Viborg kommunen er medfinansierende. MST vil i givet fald varetage skovdriften og drifte som statsskov.
- MP orienterede om projektet Værdiskabende afgrøder. Det går ud på at der kan laves dyrkningsaftaler, fokuserede på dyrkning af grundvandsvenlige afgrøder, altså afgrøder som kan dyrkes uden pesticider og som har et højt nitratoptag. Aftalerne kan indgås i samarbejde med flere interessante, bl.a. biogasanlæg.

Bilag

Bilag 1 Præsentation fra mødet i Grundvandsforum den 07-07-2020

Bilag 2 Bemærkninger fra Landboforeningen Midtjylland og Velas.